

Ladini v Sudtiroolu

Ladini v Južnem Tiroolu, v tako imenovani Centralni Ladiniji, govorijo enega izmed retoromanskih jezikov, nastalih v posebnih zgodovinskih prilikah. Rimljani so zasedli okoli leta 15 pred našim štetjem področja Alp in ustanovili dve rimski pokrajini z imenom Raetia. Uradno so vpeljali svoj latinski jezik, ki je pa prodril v vse alpske doline do tamkajšnjih prebivalcev: Ilirov, Venetov in Keltoev. Šele v četrtem stoletju za pokristjanjenjem teh narodov, in sicer že v obliki »lingua volgare«. Spajanje jezikovnega substrata starega retijskega prebivalstva z latinsko »lingua volgare« je dalo nov neolatski jezik, ki ga imenujejo v nekaterih znanstvenih krogih zaradi njegovega zgodovinskega postanka: neo-latinski, ladinski ali retoromanski jezik.

Prodiranje Nemcev s severa in Italijanov z juga je ponemčilo in poitalijančilo veliko število Retoromanov in razbilo njih geografsko enotnost na tri dele: 1. na retoromansko skupino v Švicarskem kantonu Graubünden (italijanski cantone Grigioni), kjer govore in pišejo kar tri različne retoromanske jezike, ali kot jih sami imenujejo romanča jezike. Teh švicarskih Retoromanov je okoli 40.000 retoromansčina je priznana v Svici kot uradni jezik. 2. na ladinsko skupino v dolomitskih dolinah okoli prelaza Sella. Po nekem uradnem italijanskem administrativnem štetju z dne 31. nov. 1953 naseljuje 12.696 Ladincev alpske doline Groden, Fassa, Abtei in Buchenstein. Pod Avstrijo so jih pred petdesetimi leti našli okoli 16.000. Ti Ladinci niso imeli poprej svojega pisanega jezika. 3. na furlansko skupino v videmski in goriški pokrajini. Furlanov je okoli 700.000. Imajo in so imeli že v srednjem veku svojo bogato literaturo.

Svicarski, nemški in italijanski jezikoslovci so izdali obilo znanstvenih študij o retoromanskih jezikih in jih smatrali kot samostojne jezike in ne kot narječja. Največji italijanski jezikoslovec Graziadei Ascoli je leta 1873 v prvem zvezku svojega »Archivio glotologico italiano« priobčil razpravo »Saggi ladini«, v kateri poudarja ladinsko enotnost vseh treh ladinskih skupin.

Ladini v Južnem Tiroolu so imeli po podatkih italijanske uradne publikacije Presidenza del Consiglio dei ministri, Ufficio Regioni: »L'accordo De Gasperi Gruber sull'Alto Adige« iz maja 1958 v šolskem letu 1956-1957 naslednje število ladinskih osnovnih in srednjih šol za učence in dijakov z ladinskim materinskim jezikom v bocenski pokrajini:

17 osnovnih ladinskih šol z preko 2.300 učenci in 270 ladinskimi učitelji; 1 srednja ladinska šola s preko 50 dijakov.

V osnovnih ladinskih šolah se poučuje ladinsčina, nemščina in italijanščina, v ladinski srednji šoli, ki ima pa svoj sedež v kraju Ortisei pa ladinsčina in italijanščina brez nemščine. Praktično prevladuje v srednji šoli italijanščina. Precejšnje število ladinskih visokošolcev na italijanskih univerzah dobiva podporo.

Po zadnji vojni so nemški Južni Tirolci dosegli prva leta, da je bila v Ladiniji ustanovljena nemška šola. V šolskem letu 1948-1949 pa je Ministrstvo za prosveto v Rimu izdalo posebno uredbo o ustanovitvi ladinskih šol.

Tudi v posebnem statutu za avtonomno deželo Trident-Gornje Poadižje je v členu 15 določeno, da poučuje učno osebo v otroških vrtcih, osnovnih in srednjih šolah v jeziku učencev katerim je ta učni jezik materin jezik. Mimo določb splošnega značaja o uporabi materinskega jezika je bilo izdanih hkrati z odredbami o sistematizaciji nemških šol v bocenski pokrajini tudi več zakonskih odredb za ladinske šole, tako zakon št. 1052 z dne 21. oktobra 1957 o sistematizaciji učnih moči na ladinskih šolah, zakon o posebnem natečaju za mesta didaktičnih ravnateljev na osnovnih šolah itd.

Zanimivo je, da obe večinski jezikovni skupini, ki živijo v bocenski provinci, italijanska in nemška, si po svojih političnih organizacijah in strankah prizadevata, da bi Ladince pridobili zase ali pa povečali število ur poučevanja svojega jezika-italijanskega ali nemškega. Z italijanske strani padajo upravičeni očitki, da so Nemci pod Avstrijo skušali spraviti Ladince v nemško kulturno območje, drži pa prav tako obtožba z nemške strani, da Italijani, odkar je centralna Ladinija pod Italijo, skušajo Ladince poitalijančiti.

Sovražniki Slovencev!

Krščansko - socialni list »Novi lista«, ki izhaja v Trstu je v svojem uvodnem članku z dne 3. decembra letos primerjal četrto okrožno papeža Janeza XXIII o misijonskem delu z razmerami pri nas v Furlanski Sloveniji.

V novi papeževi okrožnici Princeps pastorum je rečeno, da morajo dušni pastirji v misijonih, ki so tujeja rodu in ne domačini, poznati in obvladati jezik svojih vernikov, zakaj vse dušno pastirstvo se mora opravljati v materinscini vernikov. Tako je namreč zaukazal sam Kristus, ko je izdal povelje: »Pojdite in učite vse narode!« Če se tuji duhovnik v dve ali tri leta ne nauči jezika svojega ljudstva, ga odstavijo in odpokličejo, ker je dokazal, da je za dušno pastirsko službo nesposoben v takih krajih!

Nato ugotavlja »Novi lista«, da kar se uganja sedaj s slovenskimi verniki v videmski nadškofiji pod nadškofom Giuseppeom Zaffonatom, je v najostrejšem nasprotju z vsemi misijonskimi predpisi in načeli Cerkve. Nikjer v celi Evropi razen v Furlanski Sloveniji ne živi nobena katoliška narodna manjšina, ki ima nad dve tretjini svojih dušnih pastirjev, ki ne razumejo ali pa nočejo razumeti jezika svojih vernikov.

Celo Mussolinija je sv. stolica leta 1929 prisilila, da je v konkordat bil postavljen člen 22, na podlagi katerega morajo imeti župniki kaplane, ki poznajo jezik kraja, da bi se dušno pastirstvo lahko opravljalo po predpisih Cerkve v jeziku vernikov.

Zgodovinar in oče slovenske dramatike

Anton Tomaž Linhart

Rodil se je v Radovljici na Gorenjskem dne 11. decembra 1756 leta, njegov rod pa je iz Češkega. Ze v Ljubljani v gimnaziji se je zanimal za grščino in zgodovino in že takrat je začel zlagati nemške ode.

Po kratkem bivanju v stiškem samostanu, je odšel na Dunaj študirat pravo in finančne vede. Domotožje pa ga je zopet pripeljalo v Ljubljano, kjer ga je v znatni meri podpiral goriški grof Edling, ki je bil zaslužen za slovensko šolstvo. Linhart je kljub tej podpori precej časa čakal na službo, potem pa je postal tajnik arhiva škofa Herbersteina. Za tem je služboval kot protikolizist pri Kresiji, končno pa postal šolski komisar in gubernijski tajnik. V njegovi nemški pesniški zbirki »Blumen aus Kraina« (Cvetice iz Kranjske) je tudi prevedenih nekaj slovenskih pesmi.

Nova doba pa se začela za Linharta, ko je stopil v Zoisov literarni krožek, postal njegov pristaš, ter se precej oddaljil od Edlinga in nemškega kroga. Pomagal je v Zoisovi slavistični knjižnici ter bil leta 1784 že ves predan slovenski književnosti. Začel je pisati ju-

SIMON GREGORČIČ:

NA SVETI VEČER

Pod goro gre deklete mládo,
ko svet obhaja sveto noč,
spoznalo bi v potoku rado,
kaj višnja ji namenja moč.

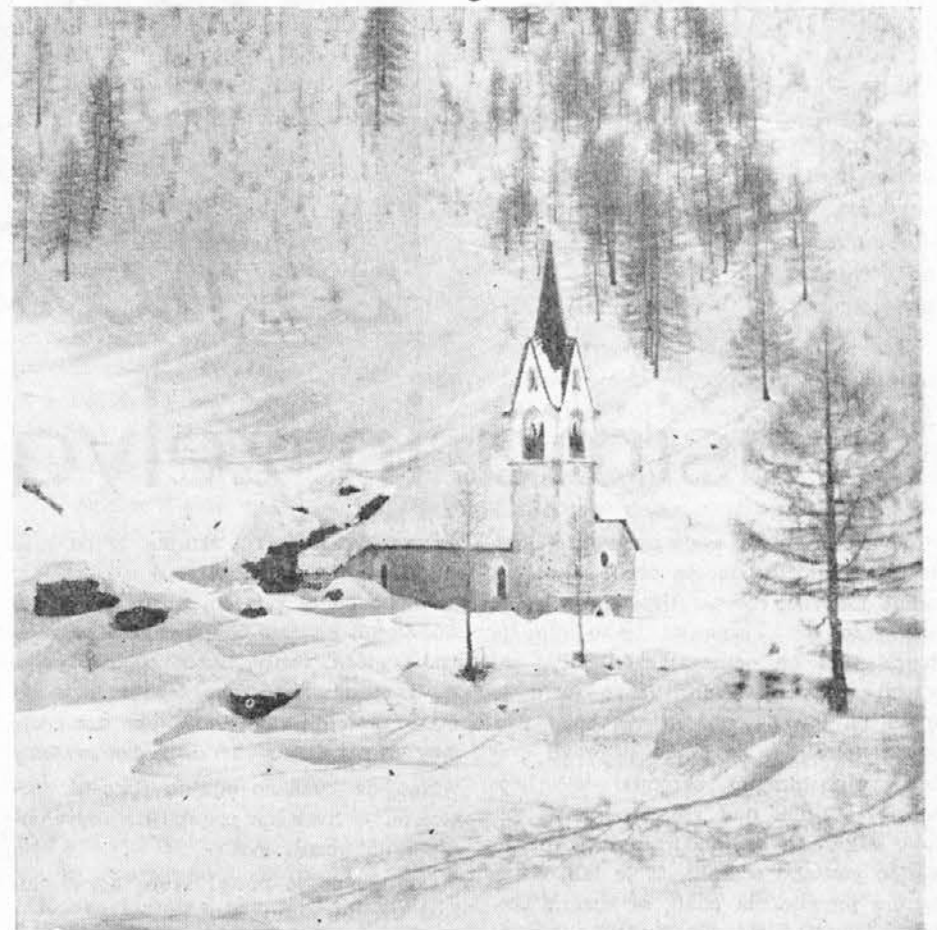
Na válih lunin svit trepeče,
trepeče v déklici srce,
želega pa in koprneče
očesi upré na dno vodé.

In glej, iz dna valov pozdravi
jo znan, krasán in ljub obráz,
ki ji z nasmehom sladkím pravi,
da tu je njiju združbe čas!

K potoku vleče tudi mene,
ko sveto noč proslavlja svet,
tam morda téma se razžene,
ki v njo nebá je sklep odet.

Prinagnil bodem se nad vódo,
prislúskal, kaj bo val šumljal,
ne svoje, národa usodo
v preróčnih valih bom iskál.

Kdaj srečno moje bo domovje?
Rešitve njemu le še ni?
Kaj mi razkrilo boš, valovje?
Nadjá srce se in — boji!



NARAVA SE JE LETOS že pred prazniki oblekla v slovesno snežnobo obleko. Hribi in doline so pobeljeni, drevesa se pa klanjajo pod težko snežno odejo. To bo užitka za vse ljubitelje zimskega športa!

Zato se vse ljudstvo v Furlanski Sloveniji sprašuje, kdo je pred Bogom večji grešnik za svoje nekrščansko postopanje: ali trčmunski duhovnik ali videmski nadškof Zaffonato, ki ustvarja takšne situacije.

O pravem načinu prijateljstva

V uvodnem članku velikega italijanskega lista »Corriere d'informazione« z dne 16-17 novembra, ki izhaja ob ponedeljkih namesto »Il Corriere della sera« v Milano piše, kar mi tu ob meji že davno vemo, da so že precej časa italijanski potniki v Jugoslaviji dobivali vtis, kako je vse ozračje prisrčno in brez slehernih predsodkov do naše dežele. (E' da tempo che quanti italiani si recavano in Jugoslavia ne riportavano la impressione d'un ambiente cordiale e per nulla prevenuto verso il nostro Paese.) Mi v Furlanski Sloveniji dnevno doživljamo, kako nas v obsejmem pasu: Slovence, Furlane in Italijane zelo ljubeznjivo sprejemajo in kako ne pade nikdar niti najmanjša žaljiva beseda nasproti Italiji in italijanskemu narodu. Nasprotno so vsi in to ne samo ljudje s ceste, kot se reče, prijazno naklonjeni Italiji, ampak tudi vsak jugoslovanski list, ki ga v zvezi v roke, prinaša pozitivne lepe ocene o italijanskih naporih in uspehih ter dosežkih na najrazličnejših področjih. V Sloveniji in v vseh drugih jugoslovanskih republikah bi se morali naši zaostali videmski nacionalistični, zlasti časnikarski krogi učiti, kako mora priti konkretno do izraza prijateljstvo in spoštovanje do sosednih narodov.



Niti v tujini nas ne pustijo v miru

Gospod urednik, obračam se na Vas, da vam povem kako postopajo z emigranti v Svici, kar bo gotovo vzbudilo dosti začudenja med čitatelji, če objavite moje pismo. Povedal vam bom dogodivščino, ki se je dogodila meni in mislim, da bi bilo treba zadevo pregledati, da se ne bi še komu drugemu pripetila.

Sem delavec, ki sem se komaj vrnil iz Svíce, od koder so me izgnali. Vzrok izgovora: nezaželjen tujec.

Naj vam povem kako se je to zgodilo. Pred dnevi so me poklicali na zvezno švicarsko policijo in tu so me zasliševali kar dve uri. Kaj so hoteli izvedeti od mene? Hoteli so vedeti kako sem politično usmerjen in kakšne časopise prebravam. Pokazali so mi celo vrsto različnih časopisov, katerih dosti sploh še nikdar nisem videl in niti slišal o njih. Zaključek je bil ta, da sem moral tekom treh dni zapustiti Svico in jasno, da se ne smem več vrniti. Predno sem zapustil to državo pa sem moral seveda plačati občinski in državni ali kantonalni davek, ki je znašal 260 švicarskih frankov (ca 40.000 italijanskih lir) in sicer za dobo od marca do decembra 1959.

Lahko si predstavljate kako mi je hudo. Imam družino in sem jo vzdrževal z zaslužkom, ki sem ga dobil v Svici, kamor sem hodil na delo že deset let kot sezonski delavec. Zakaj so me izgnali iz Svíce sem že ugotovil. Moje politične ideje in ljubezen do mojega materinega jezika niso vseh tamkajšnjemu italijanskemu misijonarju in znano mi je, da ta hodi vsak dan na policijo in jo obvešča o vsem, kar izve od nas emigrantov, in prilike za to ima na pretek, ker se vedno in povsod uriva med nas. A kako je mogel vedeti ta misijonar, ki pozna moj rojstni kraj toliko kot jaz Afriko, da sem proti vladni stranki? O tem so ga obveščali brezdvoma zainteresirani ljudje iz moje vasi, ki so imeli korist oškodovati svojega političnega nasprotnika.

Polemičnem ne morem drugega reči, kot da gre tukaj v Italiji in še prav posebej pri nas, zelo slabo. Ni dovolj, da nas preganjajo doma, še na tuji zemlji nas ne pustijo pri miru. Gospod urednik, prosim, da obvestite o tej moji resnični zgodbi kakega poslanca, ker takšno postopanje je obsodbe vredno in da domače nepoklicane »informatorje« razkrinkate.

Prejmite moje lepe pozdrave in hvala lepa.

(Sledi podpis)



ZIMA JE PRISLA in naše ženice pridno nosijo domov drva.



za naše mlade bralce

Urašima in želva

Na morskimi obali, ki jo oplakuje s solnim oceanom Nipon, je živel nekoč vrl mlad ribič, po imenu Urašima. Njegovi starši so bili siromašni, zato jim je moral tudi on pomagati, da so si zaslužili vsakdanji kruh. Vsako jutro je odšel na lov na ribe in ves božji dan se je upiral, da je lahko pripravil zvečer svojim dragim skromno večerjico. Morje je ljubil nad vse. Modrikasti valovi, v katerih se je odražalo vedro nebo, so ga tako očarali, da je lahko ure in ure presedel na obali, se vozil v čolnu in strmel v hladno, čudovito modrino. Ali za gledanje je bilo malo časa, ker je moral loviti ribe. Tega pa ni delal rad, bolelo ga je, da je moral ljubljenu morju jemati njegove srečne prebivalce, ki so se tako veselo dvigali in spuščali na valovih in so bili tako mrzli in modri, kakor morje samo.

Ko se je nekega večera vračal z lova, mračen in izmučen, je opazil na obali, kako se je razposajena deca igrala z neko stvarjo, jo suvala tja in sem in jo obmetavala s kamenjem. Stopil je bliže in videl, da je bila to želva, ki jo je nemarna in okrutna deca tako mučila. Ogorčen je pokaral hudodelce. Oni pa so mu odvrnili, da je želva njihova in da jih lahko v uho piše.

Urašima jih je nagovarjal, naj puste žival na miru, prosil je in grozil, ali vse zaman. Ko so pobalini videli, da ga njih postopanje boli, so še huje mučili ubogo žival. Tedaj jim je Urašima ponudil vse ribe, ki jih je tisti dan nalovil, če mu prepuste želvo. Malopredneži so bili s tem seveda zadovoljni, vzeli so ves dohodek njegovega truda in jo zmagoslavno pobrisali.

Mladi ribič pa je odnesel želvo na morskobalno in rekel:

»Raduj se svobode, rajši bom zvečer lačen legel k počitku, kakor da bi me motil v spanju prizor tvojih muk.«

Nato je odšel domov.

Ozmerjali so ga, da je prišel praznih rok. Ko pa je povedal svojim staršem kako in kaj, so bili vendar ponosni na svojega vrliga sina.

Nekoliko dni potem se je vrnil Urašima zopet praznih rok od ribjega lova. Ves dan ni mogel ničesar drugega ugoviti, kakor nekaj morskih klobukov. Bil je močno potr in je strmel v tla, namesto da bi, kakor po navadi, gledal proti nebu. Nenadoma zapazi pred seboj želvo, katero je bil rešil. Ona ga nagovori in povabi, da sede na njen hrbet, da ga odvede na neko mesto, kjer bo našel nekaj boljšega od rib.

Šprejel je njeno vabilo in sedel na njen hrbet. Ona pa ga je odnesla daleč, daleč na široko morje. Ko nista videla več kopnega, je odprla sredi vode neko pot, po kateri sta zdrčala navzdol. Bilo je že prav temno, ker sonce je bilo že zašlo. Spodaj pa je bilo vse svetlo, bleščeča, bela svetloba je sijala na dnu morja in jima kazala cilj njunega pota. Prišla sta do čudovito lepega hrama. Tedaj je rekla želva: »To je Ringo, dom mojega očeta. Stopi noter, da ga pozdravimo in da se ti zahvali, ker si me rešil.«

Hram je bil ves od žoltega marmorja. Okna so bila obrobljena z biseri, bleščeči dragulji so venčali krov in rubini so bile pismenke, ki so krasile stene. V prostorih Ringa so bili nakopičeni vsi zakladi sveta.

Oče prijazen voditelj je počival na ležišču od morske haloge, ki so ga podpirali koralni stebriči. Pozdravil je gosta in ga povabil, naj si izbere od njih bogastva, karkoli mu srce poželi.

»Meni ni treba nagrade za delo, ki mi ga nalaga človečanska dolžnost,« je odvrnil Urašima, »če pa mi hočeš vendar darovati nekaj za moje roditelje, da jih obvarujem od glada in da mi ne bo treba več vleči rib iz morja in jih ubijati, potem rad sprejem.«

Tedaj mu je dal vladar Ringa školjko

in mu rekel: »Ta školjka ti bo dala biserno zrno, kadarkoli boš storil dobro delo, ne da bi pri tem mislil na nagrado. Vzemi pa tudi tole zrcalo. Kadarkoli boš pogledal vanje, ti bo pokazalo podobe iz Ringa in druge lepe stvarji, ki bodo razveseljevale tvoje oko in tvoje srce. Čuvaj dobro vse to, pa boš srečen.«

Nato je Urašimo sijajno pogostil; potem ga je hvaležna prijateljica zopet odnesla na gornji svet.

Dobri ribič je postal skoro bogat človek, ker ni minil dan, da ne bi storil kakšnega dobrega dela, ne da bi pri tem mislil na biserno školjko ali na kaj drugega, ampak samo na to, kaj je njegova dolžnost storiti. V čudežno zrcalo pa je gledal, kadarkoli je imel kaj časa. Če je bil vesel in žalosten, vselej mu je bilo v radost in srečo opazovati v njem prekrasne slike iz morja in spominjati se na sijaj onega hrama. In tako je bil ves zavzet od teh prikazni, da jih je sklenil naslikati, da bi se tudi drugi ljudje nad njimi radovali. Postal je velik umetnik v ponos in veselje svoje domovine in svojega časa.

SANKARJI

Topli vriski
po beli planjavi, šum
volhkega snega,
in ob nogi noga
navkreber kobaca.
Rdeče, plave kape
so kot lučke,
kakor nežni lan, plašljivi
mak
na trdem bregu,
čeravno zima je
in mraz težak.
In sopejo kakor volički,
široko v vse strani,
tako bi šlo do jutra,
do jutra otročički,
da vzelo ni sani.

Krava in koza, ovca in lev

Krava, koza in ovca, ki potrpežljivo prenašajo vsako krivico, so z levom lovile po gozdovih. Ko so ulovili in razdelili obilnega srnjaka, je lev takole odročil:

»Jaz vzamem prvi del, ker se imenujem lev; drugega mi boste dale zato, ker sem hraber; tudi tretji del je moj, ker sem močnejši; gorje pa tistemu, ki se bo upal dotakniti četrtega.«

In tako je v svoji nepoštenosti vzel ves plen.

O treh desetih

Revež je kopal ob cesti jarek. In primerilo se je, da je prav tedaj po poti prišel mimo kralj. Kralj je vprašal reveža: »Povej mi, dragi moj, koliko dobiš dnevno za to težko delo?« — »Prezvetli kralj, tri desetice imam na dan.« — Kralj se je zavzel in ga vprašal, kako more živeti s temi tremi desetimi. — »Ei, Vaša visokost, če bi z njimi živel, bi še šlo, toda stvar je taka, da od teh treh desetic eno vračam, eno posojujem in samo eno porabljam zase.«

Kralj ni razumel, kaj bi to pomenilo. Popraskal se je za ušesi in ugibal, kaj bi to moglo pomeniti. Pa ni nič uganil in je lepo gladko priznal, da ne razume, kako naj bi to bilo: tri desetice

prošnjami, grožnjami, zlepa in zgrda so pritisnili, naj jim pove, kako je s tistimi tremi desetimi. On pa se jih ni ustrašil: povedal jim je, kakšen ukaz mu je dal kralj in da bi iz te moke lahko bilo kaj kruha samo, če bi mu pokazali kraljev obraz. »Kako naj ti pokažemo kraljev obraz,« so dejali svetovalci, »ko kralj na našo besedo ne bi prišel k tebi, ti sam se pa pred kralja ne smeš pokazati?! Ti bomo vendar kako drugače razvezali jezik!« — »Če pa tega ne znate, iz te moke ne bo kruha!« — Poskusili so še z zadnjim. Objubili so mu zlate gradove in obetali kupe cekinov, češ, potem bo lahko živel brez kraljeve milosti, zato jim pove. On pa ni popustil! Seže ko so že cekine znašali na kup in jih je že dovolj vlekel, češ, taki modri gospodje, pa si ne znajo pomagati, je vzel iz žepa enega izmed cekinov, ki mu jih je podaril kralj in dejal: »Vidite tu je kraljev obraz, sam mi ga je daroval, dobro ga vidim. Tako nimam strahu, da sem prestopil kraljev ukaz, tako vam uganko lahko razvozlam, če hočem.« In jim je uganko razluščil.

Tako so svetovalci tretji dan lahko govorili s kraljem, ker jim je revež posodil od svoje pameti. Kralj pa je takoj zašlutil, od kod piha veter, zato je dal poklicati reveža in ga vprašal: »Povej mi, kako je to? Drugače si tak poštnjak, zdaj pa si pograbil proti mojemu kraljevskemu ukazu.«

»Ne, prejasni kralj, saj sem molčal ko kamen, dokler nisem zagledal vašega pravičnega obraza. Tu ga imam še zdaj, sami ste ga mi darovali.« In je vzel iz žepa cekin s kraljevo podobo in mu povedal vso prigodo z dvajsetimi svetovalci, kako so mu grozili, kako so ga prosili, kako so ga obsuli z darovi in kako si jih je privoščil.

Tedaj mu je rekel kralj: »Ker si tako moder, da imaš več pameti ko mojih dvajset svetovalcev skupaj, ne boš več kopal jarkov na cesti, ampak boš živel na mojem dvoru in poleg mene sedel v državnem zboru.«

»A vi?« je dejal svojim svetovalcem. »Kaj vas ni sram? Kaj naj storim z vami? Ne samo da vam ne bom zvišal plače, še plače, ki jih imate, vam bom znižal.«

Nikoli več niso prišli nadlegovat kralja zaradi plač.

Vravec in letalo

Na ravnici je pristalo letalo. Od nekod je priletel siv vravec in sedel letalu na krilo. Radovedno je ogledoval čudnega ptiča. Potem pa se je začel z njim razgovarjati.

Vravec: Kdo si?

Letalo: Tvoj večji brat sem.

Vravec: Kako ti je ime?

Letalo: Letalo sem. Pravijo mi tudi avion ali aeroplan.

Vravec: Ali imaš oči?

Letalo: Nimam jih. Gledam s pilotovimi očmi.

Vravec: Kdo pa je to?

Letalo: To je človek, ki me vodi.

Vravec: Ali imaš srce?

Letalo: Moje srce je motor. Dokler deluje, letam. Ako se pokvari, padem in umrem kakor živali in ljudje, če jim preneha biti srce.

Vravec: Zakaj letaš po svetu?

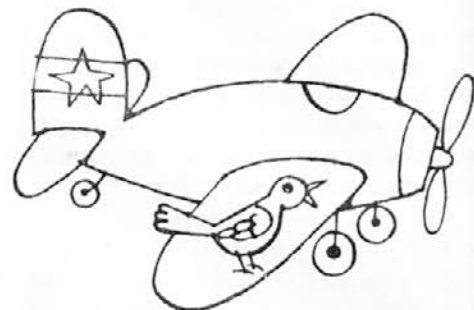
Letalo: Prenašam potnike in pošto.

Vravec: Ali znaš peti?

Letalo: Znam!

Vravec: Pa zapoj!

In letalo je začelo brneti. Tako mo-



čno je zabrnelo, da je vravec prestrašeno odfrčal in se skrnil v vrhu stare bukve.

Bašcan

Maček pes in kozel

Na pristavi so živali maček, pes in kozel. V mraku so plegli na postenje in se zapletli v razgovor, kaj je najboljše na svetu.

»Najboljše je mleko,« je pričel maček.

»A tudi pri miškah nisem izbirčen.«

»Ni res!« je pes godrnjal ugovarjal ješčemu mačku. »Najboljša je mastna kost!«

Kozlu ni bilo všeč ne prvo in ne drugo. Zato je zameketal: »Nič ni slajšega od svežega sena.«

Tako so se divje prepirali, toda niti en predlog ni obveljal, ker niso bili složni.

Hrastova palica

Marijevčani so šli na sejem. Šli so, šli in spotoma videli hrast. Hej, hoteli so odlomiti hrastovo palico. Kako naj jo odlo-mijo, to ve Peja Bistroglavec. Pa reče Peja Marijevčanom:

»Takole, bratje, naredimo: prijeli se bomo drug za drugega, vsi se bomo obesili na hrastovo vejo, pa jo bomo odlomili.«

Kot najpametnejši je Peja prvi splezal na hrast in se prijel za vejo. Njemu za nogo se je prijel naslednji in tako po vrsti vsi. Ko je Peja videl, da že vsi visijo, je zaklical:

»Hej, bratje, počakajte, da pljunem v roke!«

Pastirček in ded Novak

Ded Novak je prebival v pečini na zeleni planini Romaniji.

Nekoč je prišel k njemu kozji pastirček.

Ded ga vpraša:

»Kaj bi rad, pastirček?«

»Ognja,« pravi pastirček.

»V čem ga boš pa odnesel?«

»Boste že videli, v čem,« odgovori pastirček in sname kapo, vanjo nasuje pepela, na pepel naloži žerjavico in odnese žerjavico v kapi.

Ded Novak se čudi in reče: »Glej, glej, človek se nikdar ne neha učiti.«

Zvečer pripoveduje hajduk, kako je pastirček odnesel žerjavico v kapi in hajduki so občudovali modrost matega pastirčka.

Srbska narodna.

O repi

Dedek je zasejal repo; zrastle je velika, prevelika. Dedek je hotel repo izpuliti iz zemlje: potegne — vleče, izpuliti je ne more.

Na pomoč je poklical babico. Babica prime dedka, dedek repo: potegneta, vlečeta, izpuliti je ne moreta.

Babica je poklicala vnukinjo. Vnukinja babico, babica dedka, dedek repo: potegneta, vlečeta, izpuliti je ne morejo.

Psiček je poklical mačko. Mačka psička, psiček vnukinjo, vnukinja babico, babica dedka, dedek repo: potegneta, vlečeta, izpuliti je ne morejo.

Mačka je poklicala miško. Miška mačko, mačka psička, psiček vnukinjo, vnukinja babico, babica dedka, dedek repo: potegneta in jo izpulijo.

Ljudska



Vesele božične praznike
in uspeha polno novo leto

1960 želijo :



CAFFE' "K2"
KAVARNA

la Gorizia, 34

VIDEM

Valentin Melisa

Trgovina jestvin

PROSNIČ

Kamnoseško podjetje

M. KONT

Lipa - Sv. Peter ob Nadiži

E. MRAK

Foto Atelje

Riva Bartolini

VIDEM

Gostilna
"PAR ŠTAKU"

VIKORŠA



Elektroinstalacijsko
podjetje

„Elektra“

Udine
Via Tolmezzo
Telef. 53263

G. Tomažin

Gostilna pri mostu

DEBELEŽ

Gostilna
"MEDVEŠ"

TOJAN

Gostilna
"PAR SERGIJU"

BREZJE



INDUSTRIA SEDIE
INDUSTRIJA STOLOV

G. Blasutto

GORIZIA
S. Giovanni al Natisone
GORICA
Sv. Ivan ob Nadiži

ZADRUŽNA
MLEKARNA

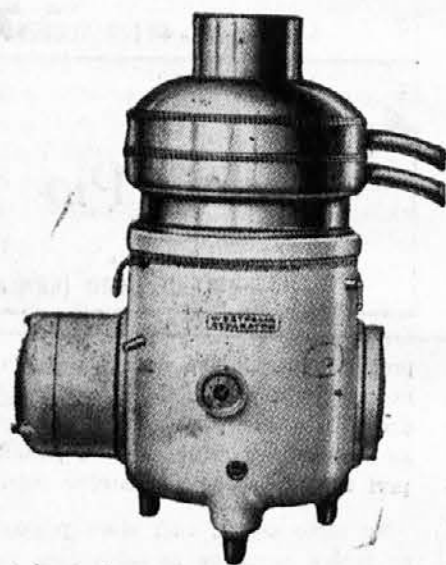
BREZJE

Ivan Feletič
GOSTILNA

CEDAD

Cormons (Tončič) Ivan
PEKARNA

PLATISCE



G. Pecoraro

SCREMATRICI

Posnemalniki in
mlekarniško orodje

UDINE - Tel. 6858

Marinič in Dreščak

MLIN

GRMEK

Gostilna
ŽVANOČO

PLATISCE

Gostilna "FILIPIČ"

PROSNIČ

BONINI JOŽEF

Gostilna

LJESA PRI HLODIČU

Franc Krivec

Foto Atelje

Via Vitt. Veneto, 2

VIDEM

ZADRUŽNA GOSTILNA

„RAMANDOLO“

RAMANDOL (Neme)

Sfiligoj Milan

Urar in zlatar

Via Aquileia

VIDEM

Kancelier Humbert

Gostilna pri štirih Vetrovih

KANCELIERI PRI SUBIDU

Nikolavčič

Gostilna

DOLENJI TRBIZ

Gostilna

"PAR BERULIČU"

TIPANA

LA MODERNA POLLICOLTURA
MODERNA KOKOŠJEREJA

VIA GRAZZANO 58 Tel. 3070
UDINE - VIDEM

PRODAJA

Piščet

normalnih

težkih

super težkih

F.lli Paoluzzi & C.

FABBRICA PER LA LAVORAZIONE DEL LEGNO

TRICESIMO

Caldaje a vapore
OFFICINA

ERCOLE
MARTINI

Attrezzature
per latterie

UDINE

Via Cisis - Tel. 2335

